

Raadsbesluit

Steenwijk, 16 december 2025
Nummer:

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 november 2025, nummer 2025/;

gelet op artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening op de heffing en de invordering van vermoelijkhedenretributie Dorpsgracht Giethoorn 2026

(Verordening vermoelijkhedenretributie Dorpsgracht Giethoorn 2026).

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Dorpsgracht te Giethoorn: het openbaar vaarwater Dorpsgracht in Giethoorn, gelegen tussen paal 5 en paal 1, zoals weergegeven op de bij deze verordening behorende en daarvan onderdeel uitmakende kaart;
- b. houten punter: een lancetvormig motorvaartuig met karakteristieke punt, rechte vallende achtersteven, scherpe kim en licht invallende boeizels, met de boeidelen, het berghout, roer en de binnenbetimmering volledig van massief eikenhout;
- c. motorvaartuig: een door mechanische kracht, waaronder begrepen een elektromotor, voortbewogen vaartuig;
- d. rondvaartboot: een motorvaartuig, ingericht of geschikt voor het vervoer van één of meer personen, dat bedrijfsmatig wordt gebruikt door een rondvaartbedrijf voor het verzorgen van rondvaarten;
- e. verhuurboot: een motorvaartuig, bestemd, geschikt of ingericht om door één of meer personen te worden gebruikt ten behoeve van dagrecreatie, dat bedrijfsmatig beschikbaar wordt gesteld aan derden;
- f. breedte: de grootste breedte van het vaartuig, midscheeps gemeten op de buitenkant van de spanten bij een vaartuig met een metalen huid en op de buitenkant van de huid bij een vaartuig met een huid van een ander materiaal;
- g. vermoelijkheid: activiteiten waarbij wordt beoogd, of mede wordt beoogd, het publiek amusement, verstrooiing, ontspanning of vermaak te verschaffen of waarbij het publiek dit amusement, deze verstrooiing, deze ontspanning of dit vermaak zoekt, ondergaat, vindt, pleegt te vinden of kan vinden, een en ander in of op een daartoe bestemd of geschikt voor eenieder of voor een groep van personen toegankelijk motorvaartuig.

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam “vermoelijkhedenretributie” worden rechten geheven ter zake van het, tegen betaling of vergoeding van welke aard dan ook en voor welk onderdeel van de vermoelijkheid dan ook, in het kalenderjaar bedrijfsmatig geven van vermoelijkheden, al dan niet gericht op het maken van winst, met, aan, op of in een motorvaartuig in de Dorpsgracht te Giethoorn.

Artikel 3 Belastingplicht

Belastingplichtig is degene die de gemakelikheden verschaft, organiseert of de gelegenheid daartoe biedt of op wiens naam of voor wiens verantwoordelijkheid de gemakelikheden plaatsvinden.

Artikel 4 Maatstaf van heffing

De gemakelikhedenretributie wordt geheven per motorvaartuig waarmee in een kalenderjaar gemakelijkheid wordt gegeven in de Dorpsgracht te Giethoorn, zoals bedoeld in artikel 2.

Artikel 5 Tarieven en belastingtijdvak

De gemakelikhedenretributie bedraagt:

- a. € 54,05 per kalenderjaar voor een houten punter;
- b. € 540,50 per kalenderjaar voor een rondvaartboot;
- c. € 540,50 per kalenderjaar voor een verhuurboot met een breedte tot en met 180 cm;
- d. € 1.621,50 per kalenderjaar voor een verhuurboot met een breedte groter dan 180 cm;
- e. € 540,50 per kalenderjaar voor een motorvaartuig met een breedte tot en met 180 cm, niet zijnde een houten punter, rondvaartboot of verhuurboot;
- f. € 1.621,50 per kalenderjaar voor een motorvaartuig met een breedte groter dan 180 cm, niet zijnde een houten punter, rondvaartboot of verhuurboot.

Artikel 6 Wijze van heffing

De gemakelikhedenretributie wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moet een aanslag worden betaald in twee gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede termijn twee maanden later.
2. In afwijking van het eerste lid geldt, zolang de verschuldigde bedragen door middel van automatische betalingsincasso kunnen worden afgeschreven, dat een aanslag moet worden betaald in zes gelijke termijnen. De eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. Indien de verschuldigde bedragen als genoemd in het tweede lid tweemaal achtereen niet kunnen worden geïncasseerd, vervalt met betrekking tot het betreffende aanslagbiljet de mogelijkheid tot automatische incasso en gelden de betaaltermijnen als genoemd in het eerste lid.
4. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Kentekenplicht

1. De rondvaart- en verhuurboten waarmee gemakelikheden worden geboden als bedoeld in artikel 2, moeten zijn voorzien van een door of namens het college afgegeven kenteken.
2. Kentekens moeten zodanig bevestigd zijn aan weerszijden van de boeg van het vaartuig, dat zij vanaf de wal goed zichtbaar en leesbaar zijn.
3. Het kenteken blijft eigendom van de gemeente en dient aldaar te worden ingeleverd, zodra het niet meer als zodanig wordt gebruikt.
4. Het is verboden enig teken of middel aan te brengen of te doen aanbrengen met het oogmerk de herkenning, daaronder begrepen de herkenning met behulp van technische voorzieningen, van het ingevolge het tweede lid gevoerde kenteken te bemoeilijken.

Artikel 9 Overgangsrecht

De “Verordening gemakelijkhedenretributie Dorpsgracht Giethoorn 2025” vastgesteld bij raadsbesluit van 18 december 2024, nummer 2024-RAAD-00072, wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 10, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 10 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2026.

Artikel 11 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening gemakelijkhedenretributie Dorpsgracht Giethoorn 2026.

Steenwijk, 16 december 2025

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. ten Hoff

H.K. de Groot

Bijlage 1 Kaart gemaklijkhedenretributie Dorpsgracht Giethoorn

Achtergrond en oogmerk

Het toerisme in de Dorpsgracht te Giethoorn is het laatste decennium enorm toegenomen en ook de toekomstprognoses laten een verdere stijgende lijn zien. De Dorpsgracht te Giethoorn is dan ook een bezienswaardigheid met wereldbekendheid en trekt bezoekers uit verschillende werelddelen. Dat brengt een grote druk op de Dorpsgracht met zich. De grote stroom toeristen zorgt voor onveilige situaties door de grote drukte in de Dorpsgracht. Aan- en toevoyerwegen raken verstopt (filevorming). Om- en aanwonenden ervaren overlast van de grote hoeveelheid toeristen en de drukke bevaring van de Dorpsgracht. De gemeente maakt jaarlijks substantiële kosten om de veiligheid, toegankelijkheid en toeristische aantrekkelijkheid van het gebied op orde te houden.

Om ervoor te zorgen dat de Dorpsgracht ook in de toekomst de grote bezoekersaantallen kan verwerken met behoud van de leefbaarheid en veiligheid, zijn investeringen binnen het gebied noodzakelijk. Investerings in de Dorpsgracht zelf en in de openbare ruimte eromheen, zoals op het gebied van verkeerswegen, (fiets)paden en veiligheid (crowdmanagement).

Het wordt redelijk geacht dat degenen die door middel van verhuur van boten of het aanbieden van rondvaarten op de Dorpsgracht aldaar gemakelijkheid aanbieden, een bijdrage betalen aan de kosten die de gemeente maakt. De gemeente wil dit realiseren door een gemakelijkhedenretributie (VMR) in te voeren en gaat ervan uit dat de aanbieder van deze gemakelijkheid de retributie doorbelast aan haar klanten. Hiermee draagt de bezoeker bij aan de gemeentelijke kosten van de gemakelijkheid.

Kader

Met een VMR op grond van artikel 229, eerste lid, onder c, van de Gemeentewet is kostenverhaal mogelijk van door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand gebrachte of in stand gehouden voorzieningen of waarbij een bijzondere voorziening in de vorm van toezicht of anderszins van de zijde van het gemeentebestuur wordt getroffen. Met de op grond van artikel 229, eerste lid, onder c, van de Gemeentewet voorgestelde "Verordening gemakelijkhedenretributie Dorpsgracht Giethoorn 2026", kan kostenverhaal plaatsvinden ten behoeve van de voor de Dorpsgracht getroffen en te treffen gemeentelijke voorzieningen.

De VMR wordt geheven voor de gegeven gemakelijkheid, van degene die de gemakelijkheid biedt of voor wiens rekening en risico de gemakelijkheid wordt gegeven. Voorwaarde voor deze heffing is dat een te belasten gemakelijkheid profijt heeft van een door of vanwege het gemeentebestuur tot stand gebrachte of in stand gehouden voorziening, die voor de gemeente lasten meebrengt. Bij de heffing is geen opbrengstlimiet van toepassing. In artikel 229b, eerste lid, van de Gemeentewet is de VMR uitgesloten van de regel dat maximaal 100% kostendeckking geldt. Dit omdat de kosten vaak niet nauwkeurig zijn toe te rekenen aan degene die het vermaak aanbiedt. Aan de voorwaarden om een VMR te mogen heffen is voldaan als de gemeente aantoon dat zij kosten heeft gemaakt. Daarbij hoeft de gemeente niet aan te geven welk bedrag van de met die voorziening gemoeide lasten precies is toe te rekenen aan de gemakelijkheid.

Met de VMR kunnen gemeentelijke kosten worden verhaald. Toegerekend kunnen onder meer worden de kosten van verkeersvoorzieningen, promotie, veiligheidsregio (politie, brandweer), het schoonhouden/plaatsen van afvalbakken, onderhoud, gladheidbestrijding, een crowdmanagementplan, waaronder een veiligheids- en vervoersplan of investeringen in de openbare ruimte met betrekking tot het onderhoud en aanpassing van wegen, verbetering van de verkeersveiligheid, het onderhoud en de aanleg van fiets- en wandelroutes, aanlegsteigers voor boten, promotie/VVV en handhavingsmaatregelen.

Hoewel het begrip “vermakelijkheid” in de jurisprudentie goed is uitgekristalliseerd, is in de verordening een definitie van dit begrip opgenomen. Deze definitie sluit aan bij de stand van zaken in de jurisprudentie.

Door het begrip “bedrijfsmatig” op te nemen in de definitie van het belastbaar feit wordt particulier gebruik buiten de heffing gelaten. Om te voorkomen dat het begrip “bedrijfsmatig” zou meebrengen dat er altijd winst moet zijn beoogd, is aan de definitie toegevoegd dat het nastreven van winst niet nodig is.

Draagvlak

De bevoegdheid tot het invoeren van een VMR ligt bij de gemeenteraad. Voor de ondernemers en bewoners zijn voordat de VMR werd ingevoerd informatieavonden georganiseerd om de VMR toe te lichten. Geconstateerd is dat er draagvlak is voor “de bezoeker draagt bij”.

Alleen bedrijfsmatige vermakelijkheden in de heffing

Omdat eenieder het gebied gratis mag en kan betreden en dat niet is te controleren zonder het gebied af te sluiten, en omdat de Dorpsgracht het gebied is dat getroffen wordt door de enorme drukte, is de heffing beperkt tot het op basis van een bedrijfsmatige exploitatie recreatief (doen) bevaren van de Dorpsgracht. Dat houdt in dat indien met een boot op de Dorpsgracht wordt gevaren waarbij geen sprake is van een bedrijfsmatig gegeven vermakelijkheid, zoals dat het geval kan zijn bij aan- en omwonenden, geen heffing verschuldigd is. Het is hierbij niet van belang of voor de gegeven vermakelijkheid rechtstreeks wordt betaald door de bezoeker, de opvarende of de passagier, dan wel de betaling inbegrepen is in bijvoorbeeld een verblijfsarrangement. Gaat het bijvoorbeeld om vakantieparken en *bed and breakfast* bedrijven, en maakt gebruik van een boot onderdeel uit van het huurbedrag of het arrangement, dan wordt voldaan aan het belastbare feit.

Heffingsgebied

In de verordening is een kaart opgenomen van het gebied dat onder de heffing valt. De afbakening van het heffingsgebied volgt tevens uit de definitie van “Dorpsgracht te Giethoorn”. De heffing is beperkt tot dit gebied omdat de voorzieningen op dat deel betrekking hebben.

Differentiatie van tarieven

Er varen diverse typen boten in de Dorpsgracht. Het gaat hoofdzakelijk om verhuurboten, rondvaartboten, en traditionele punters. De heffing geldt alleen voor motorvaartuigen.

Het verschil tussen verhuurboten en rondvaarbotten is dat een verhuurboot beschikbaar wordt gesteld aan derden, en dat een rondvaartboot bedrijfsmatig wordt gebruikt voor het verzorgen van rondvaarten. Een verhuurboot krijgt men mee en men vaart zelf, bij een rondvaartboot stapt men in voor een rondvaart en wordt men gevaren.

De tarieven voor motorvaartuigen zijn gedifferentieerd. Deze differentiaties passen binnen de vrijheid die de gemeente heeft. Houten punters betalen het lage tarief. De gemeente heeft een voorkeur voor het gebruik van traditionele houten punters, omdat die het beste passen bij de historie van de omgeving. Het lage tarief geldt enkel voor houten punters die vallen onder de definitie daarvan, wat erop neerkomt dat bepaalde delen van hout dienen te zijn. Als dat niet het geval is, geldt voor het betreffende motorvaartuig een hoger tarief. Rondvaartboten hebben als kenmerk dat ze bestuurd worden door schippers met ervaring, wat tot voordeel heeft dat er minder of geen aanvaringen ontstaan. Bovendien hebben zij het voordeel dat het beslag op de Dorpsgracht per bezoeker kleiner is dan in het geval van individuele boten. Voor verhuurboten met een breedte tot en met 180cm geldt dat de kans op schadevaren kleiner is dan bij een breedte groter dan 180cm. De Dorpsgracht biedt immers niet overal veel ruimte, zeker niet bij drukte.

Voor verhuurboten met een breedte tot en met 180cm en rondvaarboden geldt daarom het middentarief. Voor verhuurboten met een breedte groter dan 180cm geldt het hoogste tarief.

In de verordening zijn ook nog tarieven opgenomen voor een restcategorie: motorvaartuigen die niet een houten punter, rondvaartboot of verhuurboot zijn. Ook hier is het tarief afhankelijk van de breedte van het motorvaartuig, op dezelfde gronden als hiervoor vermeldt.

Opzet en wijze van heffing

De belasting bedraagt een vast bedrag per motorvaartuig per kalenderjaar voor het geven van gemakkelikheden. Dit vaste bedrag wordt geheven ongeacht hoe lang of hoe vaak in het kalenderjaar in het betreffende deel van de Dorpsgracht met het motorvaartuig is gevaren. Het bedrag is ook verschuldigd indien slechts éénmaal in het kalenderjaar is gevaren. Het belastingtijdvak waarover wordt geheven, is gelijk aan het kalenderjaar.

Een ondernemer kan over meerdere vaartuigen beschikken, en voor die vaartuigen kunnen verschillende tarieven gelden. De jaarlijkse belastingschuld is opgebouwd uit alle vaste bedragen die behoren bij de vaartuigen waarmee in het kalenderjaar is gevaren. Na afloop van het kalenderjaar staat vast met welke vaartuigen het belastbaar feit is begaan, en welke tarieven daarbij horen. De totale belastingschuld kan dan worden bepaald en een aanslag kan worden opgelegd.

De motieven voor de keuze voor een vast bedrag per vaartuig per kalenderjaar zijn onder meer overzichtelijkheid, duidelijkheid, en doelmatigheid. Een ondernemer zal doorgaans met een vaartuig een heel kalenderjaar (laten) varen. Van de voorzieningen wordt dan doorgaans het hele kalenderjaar gebruik gemaakt. Daarom is een vast bedrag per motorvaartuig per kalenderjaar goed denkbaar. Zo'n vast bedrag heeft bovendien het voordeel van de overzichtelijkheid en de duidelijkheid. Een ondernemer kan de tarieven raadplegen, en kan gelet op de omvang en samenstelling van zijn vloot nagaan welk bedrag hij in een kalenderjaar is verschuldigd. De ondernemer weet waar hij aan toe is. Daarnaast is de gekozen opzet veel doelmatiger dan een heffing naar bijvoorbeeld het aantal opvarenden of een heffing per (rond)vaart. Dat geldt zowel voor de ondernemer als voor de gemeente. Overigens hoeven de tarieven voor de VMR zich niet te richten naar de mate van het gebruik van de voorzieningen.

De gemakkelikhedenretributie wordt geheven bij wege van aanslag. Het is mogelijk dat het team Belastingen daarbij gebruik wil maken van een aangifte als hulpmiddel. Dat gebruik hoeft als zodanig niet in deze verordening te worden geregeld. Het college van burgemeester en wethouders kan een regeling maken met betrekking tot de wijze waarop het uitnodigen tot het doen van aangifte geschiedt. De heffingsambtenaar kan iedereen die naar zijn mening vermoedelijk belastingplichtig is, dan een aangiftebiljet uitreiken. Het college van burgemeester en wethouders kan daarnaast een regeling maken op grond waarvan de bidders van gemakkelikheden worden verplicht om zelf binnen een bepaalde termijn om een aangiftebiljet te verzoeken. Bij het niet naleven van verplichtingen kunnen eventueel fiscale boetes worden opgelegd.

Controle

De verschuldigdheid van de belasting en de juistheid van de heffing zal op verschillende manieren door de gemeente worden gecontroleerd. Ten eerste zal controle ter plekke aan de Dorpsgracht plaatsvinden door controleurs of toezichthouders.

Ten tweede zijn er diverse bronnen die de gemeente kan raadplegen. De gemeente kan een controle uitvoeren aan de hand van onder meer de beschikbare belastingadministratie, de BAG (Basisadministratie Adressen en Gebouwen) en het Handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Ten derde geldt voor rondvaarboden en verhuurboden die belastingplichtige vermakelijkheden aanbieden een kentekenplicht. Kentekens worden door of namens het college afgegeven en dienen zichtbaar op het vaartuig te worden bevestigd. Deze informatie kan worden gebruikt om aan de hand hiervan de retributie te heffen, (potentiële) belastingplichtigen op te sporen en voor identificatie van het betreffende vaartuig. Langs het traject in de Dorpsgracht zijn op drie plaatsen camera's geïnstalleerd, die de kentekens registreren.

Bij dit alles moet tevens in acht worden genomen dat op grond van de artikelen 47 en verder van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) en het Besluit gegevensverstrekking gemeentelijke belastingheffing, de gemeente verschillende bevoegdheden heeft om de voor de heffing noodzakelijke informatie op te vragen, waaraan verplicht moet worden meegewerkt.

Financiële consequenties

Over de omvang van de gemeentelijke investeringen in relatie tot de ontvangen retributie wordt via de jaarlijkse P&C cyclus verantwoording afgelegd en, waar nodig, een voorstel tot bijstelling gedaan.

Juridische consequenties

De invoering van een heffing is op grond van artikel 216 Gemeentewet een raadsbevoegdheid. De essentialia voor een rechtmatige heffing van de vermakelijkhedenretributie zijn in de verordening opgenomen (artikel 217 Gemeentewet).

Bezwaar en beroep

De belastingplichtige heeft tegen de opgelegde heffing de mogelijkheid tot het indienen van bezwaar bij de gemeente en beroep bij de belastingrechter. De regelgeving inzake bezwaar en beroep is terug te vinden in de Algemene wet bestuursrecht (hoofdstuk 6, 7 en 8 Awb) en hoofdstuk V van de AWR.